

Stradanje životinja na žici

Iva Pleše

Životinje kao žrtve jedna su od ponavljajućih tema lokalnih diskursa vezanih uz **ograde i žice**, osobito one uz mađarsko-hrvatsku i slovensko-hrvatsku granicu. Jedno su vrijeme nakon postavljanja tih barijera, od 2015. godine, mediji češće prenosili vijesti o stradanju divljih životinja koje su se zaplele u žicu i uginule, a kojima je **ograda** također „blokerala njihove prirodne puteve i migraciju“ te tako ugrozila njihovu prehranu i reprodukciju vrste. I u stručnoj je literaturi primijećeno da barijere na granicama izrazito negativno utječu na populacije divljih životinja, i to ne samo u onim na prvi pogled vidljivim aspektima, njihovim smrtnim stradavanjima na samim žicama, u opstrukcijama kretanja i promjenama u ponašanju životinja, nego i po pitanju dugoročnih genetskih promjena i smanjene vitalnosti životinjskih populacija zbog onemogućavanja kretanja (Safner et al. 2021). U radu koji se pozabavio izravnim utjecajem samo jedne od graničnih barijera na ovim prostorima, one između Mađarske i Hrvatske, na divlje životinje i na povezanost staništa, popisane su, za razdoblje od postavljanja barijere u rujnu 2015. pa do kraja 2017. godine, šezdeset i četiri divlje životinje, jeleni, srne i divlje svinje, nađene zapletene ili uginule „zbog bodljikave žice“ (Safner et al. 2021: 276; usp. i Linnell et al. 2016). Vezano uz životinje i lokacije na kojima su postavljene barijere, spominje se i nemogućnost spašavanja divljih životinja koje su se uplele u žicu zato što ona nije postavljena na samoj graničnoj liniji, nego, primjerice, uvučeno nekoliko metara u teritorij druge države, u ovom slučaju Mađarske u odnosu na Hrvatsku. Osim na životinje granične barijere izravno djeluju i na krajolike te sudjeluju u njihovim preoblikovanjima a „javne prostore i prirodu“ pretvaraju u „nepropusne zone“ (Perić 2021). I dok je negativan utjecaj ožičavanja na životinjski svijet zasigurno velik i svakako bitan, on se, u usporedbi s utjecajem ožičavanja na ljude u pokretu – a donekle u skladu s različitim diskursima animalističke tematike (v. **divlje životinje; Candy; Pablo**) – izrazito naglašava i perpetuira. Slično bi se, kada se govori o slovensko-hrvatskoj granici, moglo reći i za utjecaj ožičavanja na život lokalnog stanovništva: njegovo sasvim opravdano isticanje kao da ponekad u potpunosti zanemaruje ono što ograde, zidovi i žice čine ljudima u pokretu.

16. 1. 2023.

Literatura

Linnell D. C. John, Arie Trouwborst, Luigi Boitani, Petra Kaczensky, Djuro Huber, Slaven Reljic, Josip Kusak, Aleksandra Majic, Tomaz Skrbinsek, Hubert Potocnik, Matt W. Hayward, E. J. Milner-Gulland, Bayarbaatar Buuveibaatar, Kirk A. Olson, Lkhagvasuren Badamjav, Richard Bischof, Steffen Zuther i Urs Breitenmoser. 2016. „Border Security Fencing and Wildlife. The End of the Transboundary Paradigm in Eurasia“. *PLoS Biology* 14/6.

Perić, Ivana. 2021. „Sveto trojstvo ograde, žilet žice i granice“. *Kulturpunkt.hr*.

Safner, Toni, Ana Gracanin, Ivan Gligora, Boštjan Pokorny, Katarina Flajšman, Marco Apollonio i Nikica Šprem. 2021. „State Border Fences as a Threat to Habitat Connectivity. A Case Study from South-Eastern Europe“. *Šumarski list* 154/5-6: 269-278.